

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سر فصل درس

دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی

گروه علوم انسانی

مصوب شنصد و پنجاه و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مورخ ۱۳۸۶/ ۸/ ۱۹

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی

گروه: علوم انسانی

رشته: تاریخ انقلاب اسلامی

دوره: دکتری

کمیته تخصصی: تاریخ

گرایش:

کد رشته:

شورای برنامه ریزی در ششصد و پنجاه و یکمین جلسه مورخ ۱۳۸۶/۸/۱۹ بر اساس طرح دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی که توسط گروه علوم انسانی تهیه شده و به تایید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم الاجرا است.

الف: دانشگاهها و موسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شوند.

ب: موسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و بر اساس قوانین تاسیس می شوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می باشند.

ج: موسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۶/۸/۱۹ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می شوند لازم الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می شود.

رای صادره ششصد و پنجاه و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی مورخ ۱۳۸۶/۸/۱۹
درخصوص برنامه آموزشی دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی

۱) برنامه آموزشی دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی که از طرف
گروه پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.
۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رای صادره ششصد و پنجاه و یکمین جلسه شورای برنامه ریزی مورخ ۱۳۸۶/۸/۱۹ در
مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی صحیح است و به مورد
اجرا گذاشته شود.

دکتر محمد مهدی زاهدی
وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

دکتر رجایی برزوهی
دبیر شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

فهرست

فصل اول: مشخصات کلی برنامه

۱. مقدمه
۲. تعریف و اهداف
۳. شرایط پذیرش و ورود به دوره
۴. طول دوره و شکل نظام آموزشی
۵. نقش و توانائی فارغ التحصیلان
۶. واحدهای درسی

فصل دوم: جداول درس‌ها

۱. درس‌های پایه
۲. درس‌های تخصصی

فصل سوم: سر فصل درس‌های دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی

مشخصات کلی برنامه دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی

بسم الله الرحمن الرحيم

۱. مقدمه:

انقلاب اسلامی ایران به رهبری امام خمینی^(ره) به عنوان یکی از بزرگترین و مردمی‌ترین انقلاب‌های تاریخ جهان بویژه در قرن بیستم، پدیده‌ای شگفتی آفرین است که در مدت کوتاهی که از عمر تکوین و پیروزی آن می‌گذرد توجه کم سابقه محافل علمی، آکادمیک و پژوهشی جهان را برای بررسی، تجزیه و تحلیل ماهیت، علل و عوامل، آثار و پیامدهای آن به خود جلب کرده و موجب تولید آثار و ادبیات انبوه و گسترده‌ای در زمینه انقلاب اسلامی به مثابه نمونه و مدلی ویژه در نظریه و تاریخ انقلاب‌ها شده است. ایران به عنوان خاستگاه و کانون این انقلاب و مراکز دانشگاهی و پژوهشی آن بیش از همه کشورهای جهان سزاوار است که امر مهم پژوهش علمی در عالی‌ترین سطوح دانشگاهی در زمینه انقلاب اسلامی و تاریخ آن را در دستور کار آموزشی و پژوهشی خود قرار دهد و در این راه، به عنوان کانون و مرکزی مرجع، پیشگام و الهام بخش محافل آکادمیک جهان باشد.

گروه تاریخ انقلاب اسلامی پژوهشکده امام خمینی^(ره) و انقلاب اسلامی پس از تأسیس دوره کارشناسی ارشد رشته تاریخ انقلاب اسلامی و کسب و انباشت تجربه‌های گرانسنگ، اینک با عنایت به ضرورت ارتقاء آموزش و پژوهش در این زمینه و به منظور برداشتن گامی تکمیلی در جهت اهداف علمی انقلاب اسلامی و تحقق اهداف پژوهشی، ضروری دانست که برنامه درسی دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی را که بالاترین مقطع تحصیلی مقرر در نظام آموزش عالی کشور است طراحی و پس از تصویب مراجع ذیربط به موقع اجرا بگذارد. اهداف و مشخصات کلی برنامه، جداول، سرفصل و منابع درس‌ها که به تصویب شورای گروه تاریخ انقلاب اسلامی رسیده است به شرح زیر است:

۲. تعریف و اهداف

دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی یکی از دوره‌های آموزشی/پژوهشی در عالی‌ترین مقطع نظام آموزش عالی جمهوری اسلامی است که به منظور تحقق اهداف اساسی زیر به فعالیت آموزشی و پژوهشی می‌پردازد:

الف) آموزش مقدمات علمی، مبانی نظری و روش‌شناسی پژوهشی به دانشجویان و پژوهشگران رشته، در سطوح پیشرفته دکتری

ب) انجام پژوهش‌های تاریخی در زمینه انقلاب اسلامی
ج) تربیت پژوهشگران و متخصصان تاریخ در زمینه تاریخ انقلاب اسلامی
د) تربیت محققان، مدرسان و کادرهای تخصصی عضو هیأت‌های علمی برای دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و مؤسسات پژوهشی کشور
ه) بسط و گسترش آگاهی علمی، روشمند و محققانه از انقلاب اسلامی در سطح ایران و جهان و در میان مراکز آکادمیک و علمی.

۳. شرایط پذیرش و ورود به دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی

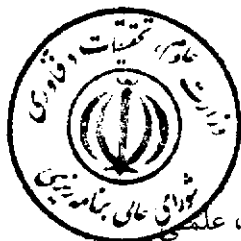
الف) دارا بودن دانشنامه و گواهینامه کارشناسی ارشد در رشته تاریخ یا رشته‌های متناسب با آن
ج) موفقیت در آزمون زبان خارجی
د) موفقیت در آزمون اختصاصی ورود به دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی که از سوی پژوهشکده امام خمینی برگزار می‌شود.
ه) موفقیت در آزمون شفاهی یا مصاحبه علمی که از سوی گروه تاریخ انقلاب اسلامی انجام می‌گردد.
و) عدم اشتغال به تحصیل در سایر مؤسسات آموزش عالی کشور
ز) ارائه معرفی‌نامه مبنی بر صلاحیت تحصیل در دوره دکتری از سوی حداقل دو تن از استادان دوره کارشناسی ارشد داوطلب
ح) ارائه گواهی موافقت سازمان متبوع داوطلب با مأموریت آموزشی و تمام وقت وی در پژوهشکده امام خمینی، در صورتی که داوطلب در دستگاه‌های دولتی شاغل باشد.

۴. طول دوره و شکل نظام آموزشی

مدت دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی مطابق مصوبات وزارت علوم ۴/۵ سال است که به دو مرحله آموزشی و پژوهشی تقسیم می‌شود. مرحله آموزشی، پس از پذیرش دانشجو و ورود وی آغاز و با "ارزیابی جامع" خاتمه می‌یابد.
مرحله پژوهشی پس از قبولی دانشجو در ارزیابی جامع آغاز و با تدوین رساله دکتری و دفاع از آن پایان می‌پذیرد. محور اصلی فعالیت‌های این دوره، پژوهش و کسب دانش و مهارت‌های لازم علمی و تخصصی برای انجام تحقیق و پژوهش است. آموزش در خدمت پژوهش است و مرحله آموزشی مقدمه واجب برای مرحله پژوهشی محسوب می‌گردد.

۵. برنامه و واحدهای درسی

مجموع واحدهای درسی این دوره اعم از آموزشی و پژوهشی ۳۶ واحد است که شامل ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ واحد پژوهشی (رساله) می‌شود. ۱۸ واحد درسی آموزشی نیز از ۸ واحد درس‌های پایه و ۱۰ واحد درس‌های تخصصی تشکیل می‌گردد. کلیه درس‌های آموزشی ۲ واحدی است.

۶. نقش و توانایی فارغ التحصیلان

فارغ التحصیلان دوره دکتری رشته تاریخ انقلاب اسلامی با تخصص و مهارت‌های نظری، علمی و پژوهشی‌ای که کسب می‌کنند، می‌توانند:

الف) در زمینه انقلاب اسلامی، تاریخ و مسائل آن به انجام پژوهش‌های آکادمیک بپردازند و کادر متخصص مورد نیاز مراکز علمی و پژوهشی کشور را تأمین کنند.

ب) در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی به تدریس، تحقیق و انجام فعالیت‌های علمی در زمینه تاریخ انقلاب اسلامی به طور خاص و تاریخ معاصر ایران و اسلام بطور عام بپردازند.

ج) با حضور در مراکز مختلف و معتبر علمی و پژوهشی داخل یا خارج کشور به تبیین آکادمیک مسائل و تاریخ انقلاب اسلامی بپردازند.

فصل دوم: جداول درس‌ها

درس‌های پایه دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی

پیش نیاز	ساعات			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
			۳۲	۲	روش شناسی و روش تحقیق پیشرفته در تاریخ	۱
			۳۲	۲	تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی	۲
			۳۲	۲	منبع شناسی و نقد بررسی منابع، اسناد و مدارک انقلاب اسلامی	۳
			۳۲	۲	جامعه شناسی تاریخی و جامعه شناسی تاریخی ایران معاصر	۴

درس های تخصصی دوره دکتری تاریخ انقلاب اسلامی

پیش نیاز	ساعات			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
درس های کد ۱و۲و۳			۳۲	۲	ایران در دوره پهلوی: ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	۵
درس های کد ۱و۲و۳			۳۲	۲	امام خمینی و انقلاب اسلامی	۶
درس های پایه و درس های کد ۵و۶			۳۲	۲	انقلاب اسلامی، جهان اسلام و عرصه بین الملل	۷
درس های پایه و درس های کد ۵و۶			۳۲	۲	ایران در عصر جمهوری اسلامی: ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	۸
درس های پایه و درس های کد ۵و۶			۳۲	۲	مسأله شناسی انقلاب و جمهوری اسلامی	۹
موفقیت در ارزیابی جامع				۱۸	رساله	۱۰

فصل سوم: سر فصل درس ها

روش‌شناسی و روش تحقیق پیشرفته در تاریخ

هدف: شناخت مبانی روش‌شناسی و روش‌های تحقیق پیشرفته در تاریخ و کسب مهارت‌های لازم برای انجام تحقیق تاریخی

سرفصل‌های درس

۱. رابطه معرفت‌شناسی (Epistemology) و روش‌شناسی (Methodology)
۲. مروری بر نظریه‌های معرفت‌شناسی و فلسفه‌های علم (پوزیتیویستی، فلسفه‌های زبانی، پوپر، کوهن، لاکاتوش، فایرابند و ...)
۳. سنخ‌شناسی سه‌گانه معرفت‌شناسی عینیت‌گرا (Objectivist)، ذهنیت‌گرا (Subjectivist) و دیالکتیکی (عینیت - ذهنیت‌گرا)
۴. تفاوت روش تحقیق در علوم طبیعی و علوم انسانی
۵. ویژگی‌های روش تحقیق تاریخی
۶. مراحل فرآیند تحقیق تاریخی از آغاز تا پایان
۷. تفاوت روش‌ها (Methods) و تکنیک‌ها (Techniques)ی تحقیق، تالیف، تدوین و نگارش پژوهشنامه
۸. روش‌های تحقیق تبیینی (Explaining) / تفهیمی (Understanding)، قیاسی (Deductive) / استقرائی (Inductive)
۹. رابطه نظریه (Theory) و روش تحقیق تاریخی
۱۰. سنخ‌شناسی منابع و مآخذ تاریخی (Historical sources)
۱۱. مبانی، اصول و روش‌های نقد منابع و روایت‌های تاریخی
۱۲. شناخت مکتب‌ها، نظریه‌ها و رهیافت‌های روش‌شناختی:
 - روش‌های ساختی - کارکردی
 - روش‌های مارکسیستی و نومارکسیستی
 - روش‌های تفسیری - هرمنوتیکی
 - پدیدارشناسی
 - مکتب فرانکفورت
 - نشانه‌شناسی (Semiotic)

- معنی شناسی (Semantic)

- ساختار شکنی یا شالوده شکنی (Deconstruction) و نظریهٔ پسامدرن

- روش تحلیل مقایسه‌ای / تطبیقی (Comparative)، تحلیل محتوا (Content Analyseis).

تحلیل گفتمان (Discours Analyseis) و تحلیل انتقادی گفتمان (Critical discourse)

(Analyseis)، روش تحلیل پس‌نگرانه و پیش‌نگرانه (Retrospective and prospective)

پژوهش موردی (Case study)

کلایومتریکس (Cliometrics) و روش‌های کمی (Quantitive)، روش مصاحبه (Interview)،

تاریخ شفاهی (Oral history)، تاریخ کنونی (Actual history) و تاریخ جاری

(current history)

تاریخ و کامپیوتر (کاربرد کامپیوتر در تحقیقات تاریخی)

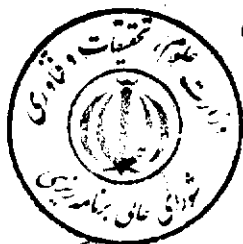
منابع درس:

- آلن چالمرز، چیستی علم، ترجمه سعید زیبا کلام
- جان لازی، در آمدی تاریخی به فلسفه علم، ترجمه علی پایا
- دیوید هاملین، تاریخ معرفت شناسی، ترجمه شاپور اعتماد
- دانیل لیتل، تبیین در علوم اجتماعی، ترجمه عبدالکریم سروش
- کارل پوپر، حدسها و ابطال‌ها، ترجمه احمد آرام
- ژولین فروند، آراء و نظریه‌ها در علوم انسانی، ترجمه علی محمد کاردان
- پیتر وینچ، ایده علم اجتماعی، ترجمه زیر نظر سازمان مطالعه و تدوین کتب درسی (سمت)
- آندره داریگ، پدیدارشناسی چیستی، ترجمه محمود نوالی
- توماس کوهن، ساختار انقلابات علمی، ترجمه احمد آرام
- پل ادواردز، فلسفه تاریخ، ترجمه بهزاد سالکی
- مایکل استنفورد، در آمدی بر فلسفه تاریخ، ترجمه احمد گل محمدی
- لوسین گلدمن، فلسفه و علوم انسانی، ترجمه حسین اسدپور پیرانفر
- عبدالکریم سروش، درسهایی در فلسفه علم الاجتماع
- دیوید کوزنزهوی، حلقه انتقادی، ترجمه مراد فرهادپور
- ل.ار. هولستی، تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، ترجمه نادر سالارزاده
- لورنس باردن، تحلیل محتوا، ترجمه ملیحه آشتیانی
- نورمن فرکلانف، تحلیل انتقادی گفتمان، ترجمه گروه مترجمان
- حسان حلاق، مقدمه فی مناہج البحث التاريخی، بیروت، ۱۹۸۶

فرانک پالمر، نگاهی تازه به معنی‌شناسی، ترجمه کورش صفوی
بابک احمدی، ساختار و تأویل متن (۲ جلد)
ماکس وبر، روش‌شناسی علوم اجتماعی، ترجمه حسن چاوشیان
پیتر برک، تاریخ و نظریه اجتماعی، ترجمه غلامرضا جمشیدی‌ها
گروه مترجمان، سرکشتگی نشانه‌ها، ویراستار مانی حقیقی
علی دلاور، مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی
شارل ساماران، روش‌های پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان (۴ جلد)
رابرت ک. ین، تحقیق موردی، ترجمه پارسایان - اعرابی
رشید یاسمی، آیین نگارش تاریخ
عبدالحسین زرین کوب، تاریخ در ترازو
کیتسن کلارک، مقدمه‌ای بر روش تحقیق در تاریخ، ترجمه آوانس آوانسیان
محسن مهدی، فلسفه تاریخ ابن خلدون، ترجمه مجید مسعودی

- H. White, Foundation of historical knowledge (New york, 1965).
- G. H. von wright, Explanation and understanding (London, 1971).
- Louis Gottschalk, understanding History, A primer of Historical Method (New York, 1969).
- Robert Jones Shafer (ed), A Guide to historical Method, (Homewood, IL: the Dorsey press, 1969).
- Richard E. Beringer (ed). Historical Analysis, Contemporary Approaches to clio's craft (New york, 1978).
- William O. Aydelotte, Quantification in History (Addison-Wesley publishing co., Inc. 1971).
- Alun Muslow, the Routledge Companion to Historical Studies, (Routledge, 2000).
- Lars udehn, Methodological Individualism, (Routledge, 2001).
- Elizabeth A. Clark, History, Theory, Text, (Harvard University press, 2004).
- R. F. Atkinson, knowledge and Explanation in History. (Macmillan, 1978).

تاریخ‌نگاری و تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز:

هدف: شناخت مبانی، اصول و روش‌های تاریخ‌نگاری و سنت‌ها و مکتب‌های تاریخ‌نگاری ایران معاصر و جهان.

سرفصل‌های درس:

- ۱- مفهوم تاریخ‌نگاری و رابطه مورخ و تاریخ، تاریخ و تاریخ‌نگاری، تاریخ‌نگاری و علم، فلسفه و هنر.
- ۲- مبانی و عناصر معرفت‌شناختی و جامعه‌شناختی تاریخ‌نگاری.
- ۳- تاریخ‌نگاری و رابطه آن با فلسفه نظری و انتقادی تاریخ، نظریه و روش.
- ۴- سنت‌ها و مکتب‌های تاریخ‌نگاری اسلامی- ایرانی و تحولات آن تا انقلاب مشروطیت
- سنت‌های تاریخ‌نگاری اروپایی- مسیحی تا عصر روشن‌گری.
- ۵- سنت‌های تاریخ‌نگاری آسیایی (چین، ژاپن و ...).
- ۶- مکتب‌های تاریخ‌نگاری مدرن:

تاریخ‌نگاری پوزیتیویستی- تاریخ‌نگاری تفهیمی دیلتای- تاریخ‌نگاری روایتی رانکه- تاریخ‌نگاری مارکسیستی - مکتب تاریخی آلمان - مکتب تاریخ‌نگاری آنال - تاریخ‌نگاری چپ‌سو و نومارکسیستی - تاریخ‌نگاری پدیدارشناختی - تاریخ‌نگاری پسامدرن - تاریخ از پایین (Below history)، تاریخ فرهنگی (Cultural history) - تاریخ فکری - تاریخ اجتماعی (Social history) - تاریخ توصیفی / روایتی و تاریخ‌گفتمانی (Discursive history) تاریخ شفاهی (Oral history) - تاریخ و خاطره‌نگاری- تاریخی‌گری و تاریخیت‌گرایی (Historism-Historicism) - شرق‌شناسی (orientalism) - و تاریخ‌نگاری ایران

۷- تحولات تاریخ‌نگاری ایران در قرن بیستم

۸- جریان‌های تاریخ‌نگاری ایران از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی

۹- مطالعه تطبیقی تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی با انقلاب مشروطیت و انقلاب‌های فرانسه، شوروی، چین

و ...

۱۰- ارزیابی تاریخ‌نگاری انقلاب اسلامی

منابع درس:

فرانتس روزنتال، تاریخ تاریخ‌نگاری در اسلام ترجمه اسدالله آزاد

اشپولر و دیگران، تاریخ‌نگاری در ایران، ترجمه یعقوب آژند

همیلتون و دیگران، تاریخ‌نگاری و جامعه‌شناسی تاریخی، ترجمه هاشم آقاجری
 صادق آئینه‌وند، علم تاریخ در گستره تمدن اسلامی
 تأملاتی در علم تاریخ و تاریخ‌نگاری اسلامی (گفتگو با سید هاشم آقاجری و غلام‌حسین زرگری‌نژاد
 و عطا... حسنی) به اهتمام: حسن حضرتی
 ابوالفضل شکوری، جریان‌شناسی تاریخ‌نگاری‌ها در دوران معاصر
 عبدالحسین زرین‌کوب، تاریخ در ترازو
 ای.اچ.کار. تاریخ چیست، ترجمه حسن کامشاد
 ود مهتا، فیلسوفان و مورخان، ترجمه عزت‌الله فولادوند
 حامد فولادوند و دیگران (ترجمه)، بینش و روش در تاریخ‌نگاری معاصر
 کیت جنکینز، بازاندیشی تاریخ، ترجمه ساغر صادقیان
 استیوارت هیوز، راه فروبسته، ترجمه عزت‌الله فولادوند
 استیوارت هیوز، آگاهی و جامعه، ترجمه عزت‌الله فولادوند
 کالینگ وود، مفهوم کلی تاریخ، ترجمه علی‌اکبر مهدیان
 حسینعلی نودری (ترجمه و تدوین)، فلسفه تاریخ، روش‌شناسی و تاریخ‌نگاری
 مصطفی شاکر، التاریخ العربی و المورخون (جلد ۶)
 عبدالعزیزالدوری، علم التاریخ عند العرب
 ج. هرنشو، علم التاریخ، ترجمه و علق حواشیه عبدالحمید عبادی
 حسن حضرتی (گردآورنده)، دانش تاریخ و تاریخ‌نگاری اسلامی (مجموعه مقالات)

- Michel Bentley (ed) companion to historiography, (Routledge, 1997).
- Mark. T. Gilder, History and Historians, (New Jersey, 1992).
- H. Arma Veese (ed). The new Historicism. (Routledge, 1989)/
- Jenkinson (ed). The Postmodern History Reader (Routledge, 1997).
- Paul Hamilton, Historicism, (Routledge, 1995).
- G. Robert Perks and Alistair Thomson (ed), The oral History, (Routledge, 1997).
- Ernst Breisach, Historiography, Ancient, Medieval and modern, (The university chicago press, 1983).

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری - عملی

پیش نیاز:

هدف: شناخت تحلیلی و انتقادی منابع، اسناد و مدارک انقلاب اسلامی و کسب مهارت‌های لازم در

کاربرد اسناد تاریخی برای تحقیقات مربوط به انقلاب اسلامی

سرفصل‌های درس:

- ۱- منابع تاریخی (Historical Sources) چیست؟
- ۲- منابع، تحقیقات و مطالعات (Sources, Researches, studies)
- ۳- سنخ‌شناسی (Typology) منابع تاریخی: منابع نوشتاری / غیر نوشتاری
- ۴- منابع نوشتاری: منابع تاریخ‌نگارانه (historiographical) و منابع غیر تاریخ‌نگارانه
- ۵- منابع اسنادی (Documentary)
- ۶- منابع غیر نوشتاری: منابع مادی، صوتی، تصویری
- ۷- تاریخ شفاهی
- ۸- سند‌شناسی، مبانی و روش‌ها
- ۹- نقد منابع و اسناد، نقد داخلی / نقد خارجی
- ۱۰- شناخت مراکز آرشیوی و اسنادی داخل کشور در زمینه تاریخ معاصر ایران و انقلاب اسلامی
- ۱۱- شناخت مراکز آرشیوی و اسنادی خارج کشور در زمینه تاریخ معاصر ایران و انقلاب اسلامی
- ۱۲- شناخت مراکز تحقیقاتی، مطالعات و پژوهش‌ها در زمینه انقلاب اسلامی در داخل و خارج کشور
- ۱۳- کتاب‌شناسی و سند‌شناسی انقلاب اسلامی

منابع درس:

- جهانگیر قائم مقامی، مقدمه‌ای بر شناخت اسناد تاریخی
- شارل ساماران، روش‌های پژوهش در تاریخ، ترجمه گروه مترجمان (۴ جلد)
- عبدالحسین زرین کوب، تاریخ در ترازو
- جعفر بوشهری، مدیریت اسناد و فن بایگانی
- غلامرضا فدایی عراقی، مقدمه‌ای بر شناخت اسناد آرشیوی
- امام درآئینه اسناد (اسناد شهربانی) مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام
- امام درآئینه اسناد (به روایت ساواک) مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام

جامعه‌شناسی تاریخی و جامعه‌شناسی تاریخی ایران معاصر

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز:

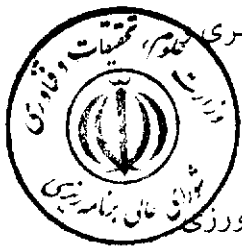
هدف: آشنایی با مبانی و نظریه‌های جامعه‌شناسی تاریخی و شناخت مسائل تاریخ معاصر ایران (از انقلاب مشروطیت تا انقلاب اسلامی) از منظر جامعه‌شناسی تاریخی

سرفصل‌های درس:

- ۱- رابطه جامعه‌شناسی و تاریخ
- ۲- جامعه‌شناسی تاریخی و تاریخ جامعه‌شناختی، مفهوم، قلمرو و مسائل
- ۳- جامعه‌شناسی کلان / جامعه‌شناسی خرد
- ۴- جامعه‌شناسی تاریخی / جامعه‌شناسی غیرتاریخی
- ۵- دوران کلاسیک جامعه‌شناسی، بنیانگذاران: توکویل، آگوست کنت، مارکس، اسپنسر، ماکس وبر، دورکیم
- ۶- فلسفه، فلسفه تاریخ، مورخان و جامعه‌شناسان در قرن هجدهم و نوزدهم
- ۷- تاریخ‌تأم و ساختاری در مکتب تاریخ‌نگاری آنال
- ۸- تاریخ و علم عمران در مکتب خلدونی
- ۹- برآمدن جامعه‌شناسی تاریخی پس از جنگ جهانی دوم
- ۱۰- مراحل بسط و گسترش جامعه‌شناسی تاریخی در نیمه دوم قرن بیستم و جامعه‌شناسان تاریخی: پارسونز، مارشال، اسملسر، آیزنشتاد، لیپست، بندیکس، مارک بلوخ، نوربرالیاس، بارینگتون مور، تامسون، تیلی، اسکاچپل، پولانی، پری اندرسون، والرشتین، برودل، مان، کولینز، گیدنز
- ۱۱- مکتب، نظریه‌ها و گرایش‌های مختلف در جامعه‌شناسی تاریخی:
مارکسیستی، ساختی - کارکردی، مارکسیسم ساختاری، مارکسیسم انگلیسی، مکتب تضاد، مکتب وابستگی، نظریه نظام جهانی، و ...
- ۱۲- جامعه‌شناسی تاریخی ایران معاصر:
۱-۱۲- سیاست: دولت و ماهیت آن (نظریه‌های مختلف: دیسپوتیسم ایرانی، دولت مطلقه، دولت رانتی، دولت نوپاتریمونیال، دولت سلطانی، دولت سرمایه‌داری و ...)، نهادهای سیاسی و احزاب، ارتش، سلطه خارجی، استعمار، امپریالیسم و وابستگی، انقلاب‌ها، جنبش‌ها و کودتاها، بوروکراسی، اپوزیسیون، و ...

۱۲-۲- ایدئولوژی و فرهنگ: نهاد دین، سنت و مدرنیته، سه فرهنگ (اسلامی، ایرانی و غربی)،

نوسازی و شبه مدرنیزاسیون، دین، ناسیونالیسم، مارکسیسم و مدرنیسم، جریان‌های فکری ایدئولوژیک در تاریخ معاصر ایران و ...

۱۲-۳- اقتصاد: نفت، ساختار و تحولات سیاسی، توسعه یافتگی و توسعه نیافتگی، صنعت، کشاورزی و تجارت، اقتصاد فئودالی، سرمایه داری، رانتی و ... نظریه‌ها و مکتب‌های اقتصاد سیاسی و تاریخ معاصر ایران (مکتب مدرنیزاسیون، وابستگی و ...) و ...

۱۲-۴- اجتماع: طبقات اجتماعی و تحولات طبقاتی، طبقات سنتی و جدید، سه حوزه روستایی، عشیره‌ای و شهری در تاریخ معاصر ایران، ارتباطات، آموزش، حوزه و دانشگاه (روحانیون، روشنفکران)، بازاریان، نظامیان، زنان، رسانه‌ها و مطبوعات و ...

منابع درس:

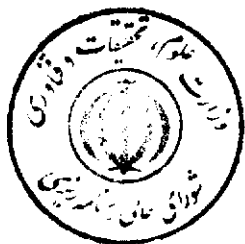
- ریمون آرون، مراحل اساسی اندیشه در جامعه‌شناسی، ترجمه باقر پرهام
آنتونی گیدنز، جامعه‌شناسی، ترجمه منوچهر صبوری
جورج ریتزر، نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر ترجمه محسن ثلاثی
گی روشه، تغییرات اجتماعی، ترجمه منوچهر وثوقی
رابرت لاور، دیدگاه‌هایی درباره دگرگونی اجتماعی، ترجمه کاووس سید امامی
ریمون بودون، منطق اجتماعی، ترجمه عبدالحسین نیک گهر
ابن خلدون، مقدمه، ترجمه محمد پروین گنابادی
ژولین فروند، جامعه‌شناسی ماکس وبر، ترجمه عبدالحسین نیک گهر
ماکس وبر، اقتصاد و جامعه، ترجمه: عباس منوچهری و دیگران
باتومور، جامعه‌شناسی، ترجمه منصور کلجاهی
لوسین گلدمن، فلسفه و علوم انسانی، ترجمه حسین اسدپور پیرانفر
ساموئل هانتینگتون، سامان سیاسی در جوامع در حال دگرگونی ترجمه محسن ثلاثی
همایون کاتوزیان، دولت و جامعه در ایران، ترجمه حسن افشار
استفن دون، ظهور و سقوط شیوه تولید آسیایی، ترجمه عباس مخبر
کارل پوپر، فقر تاریخیگری، ترجمه احمد آرام

ماکس وبر، اخلاق پروتستان و روحیه سرمایه داری، ترجمه عبدالکریم رشیدیان
 تدا اسکاچ پیل، دولت‌ها و انقلابات اجتماعی، ترجمه سید محمد روئین تن
 بارینگتون مور، ریشه‌های اجتماعی دیکتاتوری و دموکراسی، ترجمه حسین بشیریه
 دنیس اسمیت، برآمدن جامعه شناسی تاریخی، ترجمه سید هاشم آقاچری
 مارک بلوخ، جامعه فئودالی، ترجمه بهزاد باشی
 فرنان برودل، سرمایه داری و حیات مادی، ترجمه بهزاد باشی
 همایون کاتوزیان، اقتصاد سیاسی ایران (۲ جلد)
 احمد اشرف، موانع رشد سرمایه داری در ایران
 پرواند آبراهامیان، ایران بین دو انقلاب، ترجمه کاظم فیروزمند و دیگران
 جان فوران، مقاومت شکننده، ترجمه احمد تدین
 احمد سیف، استبداد، مسأله مالکیت و انباشت سرمایه در ایران
 محسن مهدی، فلسفه تاریخ ابن خلدون، ترجمه مجید مسعودی
 ناصف نصار، اندیشه واقع‌گرای ابن خلدون، ترجمه یوسف رحیم‌لو
 حسین بشیریه، نوسازی سیاسی

- (P.Abrams, Historical sociology, (Somerset open books, 1982).
- P. Burke, Sociology and History. (London, 1980).
- P. Burke. History and social Theory, (cambridge, 1996).
- Theda skocpol (ed). Vision and Method in historical sociology
 (Cambridge university, 1994).
- Gerard Delanty. Handbook of historical sociology, (Sage publication, Ltd
 , 2003).

ایران در دوره پهلوی: ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی، اقتصادی،
اجتماعی و فرهنگی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: دروسهای کد ۱ و ۲ و ۳

هدف: شناخت ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی اقتصادی اجتماعی و فرهنگی ایران در دوره پهلوی

سرفصل های درس:

۱- از انقلاب مشروطیت تا کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹

(آرمانهای انقلاب مشروطیت، تحولات سیاسی اجتماعی اقتصادی و فکری ایران، سیاست قدرت های سلطه گر در ایران، جنگ جهانی اول و ایران، قرارداد ۱۹۱۹، قیامها و جنبش های ملی و ضد استعماری، کودتا، علل و عوامل داخلی و خارجی آن)، از کودتا تا استقرار سلطنت پهلوی (مجلس ها، کابینه ها، احزاب و مطبوعات، رضاخان و نظامیان، غائله جمهوری، انقراض سلطنت قاجار).

۲- سلطنت / حکومت رضاشاه:

ساختار و سیاست دولت، کابینه ها، نیروهای مسلح، عدلیه، مجلس، احزاب و نخبگان سیاسی، حکومت رضاشاه و قدرت های خارجی، اشغال ایران و سقوط رضاشاه

سیاست های فرهنگی، شبه مدرنیزاسیون آمرانه، ناسیونالیسم باستان گرا و غرب گرا، نهادهای فرهنگی، روحانیت، روشنفکران و جریان های فکری مختلف.

نفت، نهادها و سیاست های اقتصادی، سیاستها و تحولات اجتماعی در حوزه عشایری، روستایی و شهری.

۳- ایران در دهه ۲۰:

سلطنت محمدرضا شاه و حضور متفکین در ایران (انگلیس، شوروی و آمریکا)، احزاب و نیروهای سیاسی، مطبوعات، هیأت های مذهبی، نفت، مسئله آذربایجان و کردستان، مجلس ها، کابینه ها، جریان های فکری و ایدئولوژیک

۴- از نهضت ملی تا کودتای ۲۸ مرداد: بررسی سیر تحولات و آرایش نیروهای سیاسی، ماهیت

نهضت و کودتا، زمینه ها، علل و عوامل مؤثر در آنها

۵- از کودتای ۲۸ مرداد تا قیام ۱۵ خرداد:

مسأله نفت و کنسرسیوم، نهادها و تحولات سیاسی (رژیم واپوزیسیون)، کابینه‌ها و مجلس‌ها، سازمان‌های نظامی و امنیتی (تشکیل ساواک)، آمریکا و شاه و سیاست جدید رفرم، انجمن‌های ایالتی و ولایتی و نهضت روحانیون به رهبری آیت الله خمینی، لوایح شش گانه، کاپیتولاسیون، قیام ۱۵ خرداد و تبعید آیت الله خمینی.

۶- ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در دهه ۴۰ و ۵۰

مسأله اصلاحات ارضی و تحولات ساختاری در مالکیت و مناسبات ارضی، جایگزینی سرمایه‌داری کمپرادور به جای نظام ارباب رعیتی، نهاد سلطنت و فرآیند تحکیم استبداد فردی شاه، نفت و تحولات و آثار آن در سیاست، اقتصاد و جامعه، مناسبات و وابستگی نظامی، اقتصادی و سیاسی رژیم به آمریکا، تحولات اجتماعی و طبقاتی در شهر و روستا، احزاب و نیروهای سیاسی، جنبش دانشجویی، جنبش مسلحانه، نهادها و سیاست‌های فرهنگی رژیم، جریانها و گفتمان‌های ایدئولوژیکی، سیاسی و دینی، جنگ سرد و جایگاه و نقش رژیم محمدرضا شاه در منطقه، شکاف‌ها و بحران‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی رژیم پهلوی در نیمه دوم دهه ۵۰، گفتمان انقلابی و نوگرایی اسلامی در میان روحانیون و روشنفکران مسلمان، امام خمینی در چالش با سلطنت پهلوی و امپریالیسم آمریکا، نخستین تکاپوهای مردمی در پایان سال ۵۶، سال ۵۷ و فرآیند سقوط سلطنت پهلوی در مواجهه با انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی.

منابع درس:

منابع اصلی و دست اول: اسناد- مطبوعات - صورت جلسات کابینه‌ها - صورت مذاکرات مجلس‌ها - منابع صوتی و تصویری (عکس، فیلم، میکروفیلم و ...) مدارک و اسناد آماری در زمینه‌های مختلف جمعیتی، اجتماعی، اقتصادی و ... - خاطرات - تاریخ شفاهی و ...

تحقیقات و مطالعات گوناگون درباره ابعاد مختلف جامعه ایران و سلطنت پهلوی، از قبیل:

مهدی قلی هدایت (مخبر السلطنه)، خاطرات و خطرات

یحیی دولت آبادی، حیات یحیی (۴ جلد)

ملک الشعراء بهار: تاریخ احزاب سیاسی در ایران (۲ جلد)

حسین مکی، تاریخ بیست ساله ایران

گذشته چراغ راه آینده. انتشارات جامی

فریدون آدمیت، مجلس اول و بحران آزادی

سلیمان بهبودی، خاطرات، بیست سال با رضاخان میرپنج

اس. ملیکف. استقرار دیکتاتوری رضاخان در ایران، ترجمه سیروس ایزدی

محسن بهشتی سرشت، علما و سیاست (از مشروطیت تا انقراض قاجار)

خاطرات سررید بولارد، ترجمه غلامحسین میرزا صالح

علی اصغر زرگر، تاریخ روابط سیاسی ایران و انگلیس در دوره رضاشاه، ترجمه کاوه بیات

ریچارد استوارت، در آخرین روزهای رضاشاه، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی

محمد علی جمال زاده، گنج شایگان

ریچارد کاتم، ناسیونالیسم در ایران، ترجمه احمد تدین

چارلز عیسوی، تاریخ اقتصادی ایران، ترجمه یعقوب آژند

اقتصاد ایران (۱۹۷۰-۱۹۰۰)، مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه

احمد سیف، استبداد، مسأله مالکیت و انباشت سرمایه در ایران

مارک گازیوروسکی، سیاست خارجی آمریکا و شاه، ترجمه فریدون فاطمی

عبدالهادی حائری، تشیع و مشروطیت در ایران

ژانت آفاری، انقلاب مشروطه ایران، ترجمه رضا رضایی

م. س. ایوانف، تاریخ نوین ایران، ترجمه هوشنگ تیزابی

جوزف ام. آبتون، نگرشی بر تاریخ ایران نوین، ترجمه یعقوب آژند

پیتراوری، نفت و سیاست در تاریخ معاصر ایران، ترجمه رفیعی مهرآبادی

یرواند آبراهامیان، ایران بین دو انقلاب، ترجمه کاظم فیروزمند و دیگران

ابراهیم رزاقی، اقتصاد ایران

حسین عظیمی، مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران

ژان پیر دیگران و دیگران، ایران در قرن بیستم، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی

حبیب لاجوردی، اتحادیه‌های کارگری و خودکامگی در ایران، ترجمه ضیاء صدقی

سیروس غنی، ایران، برآمدن رضاخان برافتادن قاجار و نقش انگلیسی‌ها، ترجمه حسن کامشاد

جیمزبیل، مصدق، نفت و ناسیونالیسم ایرانی، ترجمه عبدالرضا هوشنگ مهدوی، کاوه بیات

آنتونی ایدن، خاطرات، ترجمه کاوه دهگان

کرمیت روزولت، کودتا در کودتا

سی. ام. وودهاوس، عملیات چکمه، ترجمه فرحناز شکوری

غلامرضا نجاتی، جنبش ملی شدن صنعت نفت ایران

غلامرضا نجاتی، تاریخ سیاسی بیست و پنج ساله ایران (جلد ۲)

اسماعیل رائین، فراموشخانه و فراماسونری در ایران (جلد ۳)

تاریخ شفاهی هاروارد، لاجوردی

حمید بصیرت‌منش، علما و رژیم رضاشاه

محمدرضا شاه پهلوی ، مأموریت برای وطنم

محمدرضا شاه پهلوی، به سوی تمدن بزرگ

کوئل کهن، تاریخ سانسور در مطبوعات ایران (۲ جلد)

فرد هالیدی، دیکتاتوری و توسعه سرمایه‌داری در ایران، ترجمه فضل الله نیک آئین

جان فوران، مقاومت شکننده، تاریخ تحولات اجتماعی ایرانی، ترجمه احمد تدین

وحید سینائی، دولت مطلقه، نظامیان و سیاست در ایران (۱۳۵۷-۱۲۹۹)

عبدالعلی لهسایی زاده، تحولات اجتماعی در روستاهای ایران

محمد علی کاتوزیان، تضاد دولت و ملت در ایران، ترجمه علیرضا طیب

فخرالدین عظیمی، بحران دموکراسی در ایران

علی‌رضا ملایی توانی، جمهوریت و مشروطیت

- Marvin zonis, The political elite of iran, (princeton university press, 1971)
- Leonard binder, Iran, political development in a changing society (Berkeley, 1962)
- Hossein Bashiriyeh, the state and revolution in iran, 1962-1982 (London, 1984)
- Amin Banani, The modernization of iran (1921-1941), (Stanford university press, 1961).
- Sharough Akhavi, Religion and politics in contemporary iran: clergy-state relations in Pahlavi period, (State university of new york, 1980)
- Julian Bharier, Economic Development in iran, 1900-1970 (London, 1971).
- Elwell-Sutton, Modern Iran, (London, 1941)
- E. Hooglund, Land and Revolution in Iran, 1960-1980 (Austin University of texas press, 1982).
- J. A. Bill, the politics of iran, Groups, classes and modernization, (Columbus, ohio: merrill, 1972).
- H. Razavi and f.vakil, The political Environment of Economic planning in iran, 1971-1983 (Boulder and London, 1984).
- A. K. S. Lambton, The Persian land reform, (New york: 1969).
- George Baldwin, planning and development in iran, (Baltimore: John Hopkins univ. press, 1967).
- Oddvar Aresvik, The Agricultural Development of iran, (New york, praeger, 1976).

امام خمینی و انقلاب اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: درس های کد ۱۰۲ و ۳

هدف: شناخت شخصیت و سرشت رهبری امام خمینی در انقلاب و شناخت تحلیلی ماهیت، علل و آثار انقلاب اسلامی

سرفصل های درس:

- ۱- شناخت تکوین و مراحل تکاملی شخصیت امام خمینی در ابعاد فردی، فکری، سیاسی و ...
- ۲- امام خمینی پیش از مرجعیت، مرجعیت مذهبی، رهبری سیاسی
- ۳- شناخت تحول و تکامل اندیشه امام خمینی
- ۴- مفهوم شناسی انقلاب اسلامی (نسبت دین و انقلاب)
- ۵- زمینه ها، علل و عوامل، و فرآیند شکل گیری انقلاب اسلامی (داخلی / خارجی، فکری / سیاسی / اجتماعی / اقتصادی)
- ۶- کالبد شکافی و سرشت شناسی انقلاب اسلامی
- ۷- نسبت رهبری و انقلاب (امام خمینی و انقلاب اسلامی)
- ۸- تئوری های انقلاب: ساختار و کارگزار در انقلاب اسلامی
- ۹- رویدادشناسی تحلیلی انقلاب اسلامی در سال ۵۷-۵۶
- ۱۰- بررسی نظریه ها و تحلیل های مختلف درباره انقلاب اسلامی: نظریه توطئه، نظریه مدرنیزاسیون - نظریه طبقاتی - نظریه بسیج - و ...
- ۱۱- نقش طبقات، گروهها، احزاب و شخصیت ها در انقلاب اسلامی
- ۱۲- محیط بین المللی انقلاب اسلامی
- ۱۳- موقعیت و مواضع قدرت های بین المللی و منطقه ای در قبال انقلاب اسلامی از ظهور انقلاب تا پیروزی (۲۲ بهمن ۵۷) و تاسیس جمهوری اسلامی (۱۲ فروردین ۵۸)
- ۱۴- آرمان های انقلاب اسلامی
- ۱۵- آثار و پیامدهای سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فکری / فرهنگی انقلاب اسلامی

منابع درس:

منابع اصلی و دست اول شامل: اسناد منتشر شده و منتشر نشده موجود در مراکز آرشیوی دولتی، خصوصی داخل و خارج کشور، منابع مادی، صوتی، تصویری، مطبوعات، روزنامه ها، اعلامیه ها و ... خاطرات، منابع تاریخ نگارانه و کلیه آثار باقیمانده از انقلاب اسلامی و امام خمینی و منابع مطالعاتی و

تحقیقاتی شامل کلیه کتاب‌ها، مقالات و پژوهش‌های انجام شده در زمینه انقلاب و شخصیت امام خمینی در ایران و خارج از ایران و نیز منابع و مطالعات مربوط به نظریه‌های انقلاب و رهبری. ذیلاً به نمونه‌هایی از منابع اشاره می‌شود:

جان فوران، نظریه پرداز انقلاب‌ها، ترجمه فرهنگ ارشاد
جک گلدستون (ویراستار)، مطالعاتی نظری، تطبیقی و تاریخی در باب انقلاب‌ها، ترجمه محمدتقی دلفروز

تدرا برت گر، چرا انسانها شورش می‌کنند، ترجمه علی مرشدی‌زاد
تدا اسکاچ‌پل، دولت‌ها و انقلاب‌های اجتماعی، ترجمه: مجید روئین تن
آلوین استانفورد کوهن، تئوری‌های انقلاب، ترجمه علیرضا طیب
علی دوانی، نهضت روحانیون ایران (۱۱ جلد)

سید حمید روحانی، نهضت امام خمینی (۲ جلد)

حامد الگار، انقلاب اسلامی در ایران، ترجمه مرتضی اسعدی

غلامرضا نجاتی، تاریخ سیاسی بیست و پنج ساله ایران (۲ جلد)

نیکو کدی، ریشه‌های انقلاب ایران، ترجمه عبدالکریم گواهی

سلسله پهلوی و نیروهای مذهبی، ترجمه عباس مخبر

ماروین زونیس، شکست شاهانه، ترجمه عباس مخبر

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، نگرشی کوتاه به انقلاب اسلامی ایران

محسن میلانی، شکل‌گیری انقلاب اسلامی، ترجمه مجتبی عطارزاده

محمدحسن رجبی، زندگی‌نامه سیاسی امام خمینی (ره)

تاریخ شفاهی انقلاب به روایت رادیو BBC

ابراهیم یزدی، آخرین تلاش‌ها در آخرین روزها

آنتونی پارسونز، غرور و سقوط، ترجمه منوچهر راستین

ویلیام سولیوان، مأموریت در ایران، ترجمه محمود مشرفی

محمدحسین جمشیدی، اندیشه سیاسی امام خمینی،

حسین حسینی، رهبری و انقلاب

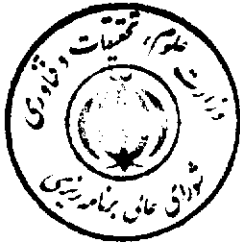
عبدالوهاب فراتی (ویراستار)، رهیافت‌های نظری بر انقلاب اسلامی (مجموعه مقالات)

رابرت هایزر، خاطرات، مأموریت در تهران، ترجمه ع. رشیدی

عباس قره باغی، گفتگوهای من با شاه (۲ جلد)، زیر نظر عبدالرضا هوشنگ مهدوی

امیراسد الله علم، خاطرات

محمدجواد مرادی‌نیا، سطر اول (حوادث بیست سال نخست زندگی امام خمینی)

ظهور و سقوط سلطنت پهلوی (جلد ۲) خاطرات ارتشبد سابق و حسین فردوست،

امام خمینی، صحیفه امام

میشل فوکو، ایران روح یک جهان بی روح، ترجمه نیکو سرخوش

- Jack woddis, New theories of revolution, (New york, International publishers, 1972)
- Nikki R.Keddie (ed) Religion and politics in Iran: shi'ism froms Quetism to revolution, (new Haven; yale univ.press, 1983)
- Hamid Algar, The roots of Islamic revolution, (London, open press , -1983)
- Michael fischer. Iran, from religious dispute to revolution, Harvard univ. press, 1980)
- Said Amir Arjomand, the turban for the crown. (oxford university press, 1988)
- Hamid Dabashi, theology of discontent: the Ideologieal foundation of the Islamic revolvion in iran (new York univ press, 1993)
- mansoor , moaddel, class, politics and ideology in the Iranian revolution, (new york. 1993).
- charles kurzman, the unthinkable revolution, (Harward univ. press. 2004)
- Iranian oral history collection. Harvard university, Houghton library, cambridge, Mass.
- Assef Bayat, Workers and Revolution in Iran: A Third world Experlience of workers' control, Humanities press, 1987.
- John Foran (ed), A century of Revolution: social Movements in Iran. 2 Vo. (university of Minnesota press, 1994).
- Jerrold Green, Revolution in Iran: The politics of counter mobilization, (New York: Praeger, 1982).
- Asaf Hussain, Islamic Iran: Revolution and counter Revolution (st. Martin press, 1985).
- Farhad Kazemi, poverty and Revolution in Iran: The Migrant poor, urban Marginality and politics. (New york university press, 1980).

- Morris Mottale, The Political sociology of the Islamic Revolution. (University press of America, 1995).
- R.K. Ramazani (ed). Iran's Revolution: The search for consensus. (Bloomington: Indiana univ. press, 1990).
- Misagh Parsa, social origins of the Iranian Revolution, (Rutgers Univ. press, 1989).

انقلاب اسلامی، جهان اسلام و عرصه بین الملل

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: درس‌های پایه و درس‌های کد ۶۰۵

هدف: شناخت تحلیلی موقعیت انقلاب اسلامی در جهان و آثار و بازتاب آن بر جهان اسلام و

کشورهای اسلامی و جهان سوم

سرفصل‌های درس:

- ۱- جغرافیای سیاسی و اقتصادی ایران، خلیج فارس، خاورمیانه و شمال آفریقا
- ۲- نظام دو قطبی جهان پس از جنگ جهانی دوم، اردوگاه سرمایه داری و کمونیسم و جنگ سرد
- ۳- جهان سوم و کشورهای اسلامی، تماس‌ها و چالش‌ها با نظام جهانی
- ۴- مسائل و معضلات جهان سوم و کشورهای اسلامی در زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی / تمدنی / فکری (استبداد، استعمار و وابستگی، توسعه نیافتگی و عقب ماندگی، فقر و تضاد طبقاتی، بحران هویت، سنت و مدرنیته، و...)
- ۵- مسأله فلسطین و پدیده صهیونیسم و اسرائیل
- ۶- چالش و کشاکش ایدئولوژی‌ها در جهان اسلام (ناسیونالیسم، سوسیالیسم، لائسیسم و مدرنیسم و...)، احزاب و جنبش‌های فکری و سیاسی مختلف
- ۷- اسلام راه سوم، انقلاب اسلامی و دو اردوگاه سرمایه داری و کمونیستی
- ۸- انقلاب اسلامی و ماهیت فراملی آن (دوگانه‌های ایرانی / غیر ایرانی، شیعی / غیر شیعی، نوگرایی / بنیادگرایی و ... در انقلاب ایران)
- ۹- انقلاب اسلامی و مسأله: استعمار و امپریالیسم، استبداد، صهیونیسم، توسعه و نوسازی، تضاد طبقاتی، فقر و عدالت، آزادی، دموکراسی، استقلال و برابری، فرهنگ اسلامی، هویت و تجدد غربی و
- ۱۰- انعکاس پیروزی انقلاب اسلامی ایران در میان ملت‌ها و کشورهای اسلامی و جهان سوم
- ۱۱- واکنش قدرت‌های مسلط جهانی و دولت‌های منطقه در قبال انقلاب اسلامی
- ۱۲- تأثیر انقلاب اسلامی در تحولات گفتمانی، سیاسی - اجتماعی و ژئوپولیتیکی منطقه و جهان

لئونارد ماسلی، نفت، سیاست و کودتا در خاورمیانه (۳جلد)، ترجمه محمد رفیعی مهر آبادی

منیر شفیق، اسلام رو در روی انحطاط معاصر، ترجمه غلامحسین موسوی

ولفگانگ مومسن، تئوری‌های امپریالیسم، ترجمه کورش زعیم

آنجلو پولوس، جهان سوم در برابر کشورهای غنی، ترجمه امیر حسین جهاننگلو

پیتزاوادل، نفت و کشورهای بزرگ جهان، ترجمه امیر حسین جهاننگلو

آ. اسکندررف و دیگران، جهان سوم با دشواری‌ها و دور نماهایش، ترجمه فرید

استفن آمبروز، روند سلطه‌گری (تاریخ سیاست خارجی آمریکا) ترجمه احمد تابنده

ایزاک دویچر، روسیه، غرب و چین، ترجمه محمود ریاضی

فردهالیدی، تکوین دومین جنگ سرد جهانی، ترجمه هرمز همایون‌پور

محمود ابوخلیل، کمونیسم محلی و مبارزات آزادیبخش اعراب، ترجمه محمد فرزانه

امه سه زر، گفتاری در باب استعمار، ترجمه منوچهر هزار خانی

مجید خدوری، ناسیونالیسم، سوسیالیسم و کمونیسم در جهان عرب، ترجمه حمید احمدی

ماکسیم رودنسون، اسرائیل و عرب، ترجمه ابراهیم دانائی

ژرارشالیان، اسطوره‌های انقلابی در جهان سوم، ترجمه محمود ریاضی

قوام نکرومه، مبارزه طبقات علیه استعمار در آفریقا، ترجمه دکتر رضا اسراری

گریگوری بونداریفسکی، برتری جویان و امپریالیست‌ها در خلیج فارس، ترجمه ش زمان‌زاده

استراتژی صهیونیسم در منطقه عربی و کشورهای همجوار آن، ترجمه انتشارات بین الملل اسلامی

سی. جی. ویرامانتری، چشم‌اندازهایی بر آزادی و برابری در جهان سوم، ترجمه محمود ریاضی

جنبش‌های آزادیبخش، حزب جمهوری اسلامی

حمید عنایت، اندیشه سیاسی در اسلام معاصر، ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی

حمید عنایت اندیشه سیاسی در دنیای عرب

علی السمان، رویارویی مسلک‌ها و جنبش‌های سیاسی در خاورمیانه عربی تا سال ۱۹۶۷، ترجمه

حمید نوحی

مجید خدوری، گرایش‌های سیاسی در جهان عرب، ترجمه عبدالرحمن عالم

منابع درس:

- Marvin zonis and Daniel Brumberg, Khomeini, The Islamic Republic of Iran and The Arab world, (Cambridge, mass: center for middle eastern studies, Harvard university, 1987)
- Hooshang Amirahamadi and Nader entessar, Iran and The Arab world. (st.Martin press, 1993).
- John Esposito, the Iranian Revolution: Its Global Impact. (Univ. press of Florida, 1990).
- Graham Fuller. The center of the universe; the Geopolitics of Iran, (westviews press, 1991)
- p.k.Ramzani, Revolutionary Iran: challenge and Response in the middle east. (John Hopkins press, 1987).
- Nikki keddie, Iran and the muslim world; Resistance and revolution (NY: NYU, 1995)
- shireen Hunter, Iran and the world: continuity in a revolutionary Decade (Bloomington: Indiana Univ, 1995).
- Nikki keddie and Rudi mathee (eds), Iran and surrounding world: Interactions in culture and cultural politics, (seattle: u.of Washington. 2002)

ایران در عصر جمهوری اسلامی، ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز: درس‌های پایه و درس‌های کد ۶۰۵

هدف: شناخت جامعه ایران و نظام جمهوری اسلامی و بررسی تحلیلی ساختارها، نهادها و تحولات سیاسی، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی آنها از تاسیس جمهوری اسلامی تاکنون

سرفصل‌های درس:

- ۱- جمهوریت و جمهوری خواهی در تاریخ معاصر ایران
- ۲- جمهوریت و اسلامیت در گفتمان انقلاب اسلامی و امام خمینی
- ۳- ایران از پیروزی انقلاب اسلامی تا تأسیس نظام جمهوری اسلامی (۲۲ بهمن ۵۷ تا ۱۲ فروردین ۵۸)
- ۴- نهادهای رژیم پیشین و نهادهای انقلاب اسلامی:
- ۵- بوروکراسی و ارتش، شورای انقلاب و دولت موقت انقلاب، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، کمیته‌های انقلاب، جهاد سازندگی، دادگاه‌های انقلاب، بسیج مستضعفین
- ۵- رفراندوم جمهوری اسلامی
- ۶- مجلس خبرگان و قانون اساسی جمهوری اسلامی (ساختارها، نهادها و اصول قانون اساسی)
- ۷- تصرف سفارتخانه آمریکا توسط دانشجویان مسلمان پیرو خط امام، زمینه‌ها، علل و عوامل
- ۸- انتخابات ریاست جمهوری، اولین رئیس جمهور
- ۹- انتخابات مجلس شورای اسلامی، اولین مجلس
- ۱۰- آرایش قوای سیاسی و جناح بندی‌های فکری - سیاسی در سال ۵۸-۵۹
- ۱۱- رویدادشناسی تحلیلی تحولات سیاسی - نظامی سال ۵۸-۵۹ (ترور شخصیت‌های انقلاب، محاکمات انقلابی، آشوب‌های کردستان، گنبد، خوزستان و...)
- ۱۲- آغاز جنگ تحمیلی خارجی و تروریسم داخلی: زمینه‌ها، علل و عوامل
- ۱۳- فرآیند تحولات بحران گروگان‌گیری، آثار و پیامدهای حقوقی، سیاسی، اقتصادی و...
- ۱۴- ایران در جنگ هشت ساله:
- ۱۵- دولت‌ها و کابینه‌ها، مجلس‌های قانونگذاری، اقتصاد، سیاست خارجی و اوضاع اجتماعی -

فرهنگی

- ۱۶- فرآیند عملیات نظامی و تحولات جنگ از آغاز تا آزادی خرمشهر، و پس از آن
- ۱۷- جناح بندیهای فکری - سیاسی در دوران جنگ هشت ساله و منازعات درونی حول اصلی ترین مسائل کشور (اقتصاد، دولت، سیاست خارجی و ...)
- ۱۸- ولایت مطلقه فقیه و مجمع تشخیص مصلحت: زمینه‌ها، چالش‌ها و عوامل
- ۱۹- اصلاح قانون اساسی، موارد و دلایل
- ۲۰- آتش بس، پذیرش قطعنامه و پایان جنگ، بررسی تحلیل فرآیند سیاسی - نظامی - اقتصادی و اجتماعی و ریشه‌های آن
- ۲۱- رحلت امام خمینی، رهبری آیت الله خامنه‌ای (بررسی و تحلیل)
- ۲۲- ساختار جدید نظام جمهوری اسلامی پس از اصلاح قانون اساسی و رحلت امام خمینی
- دوره هشت سال ریاست جمهوری آقای هاشمی رفسنجانی: نوسازی اقتصادی ساختار، نهادها و تحولات سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- مناسبات و روابط خارجی جمهوری اسلامی
- دوره هشت سال ریاست جمهوری آقای خاتمی، نوسازی سیاسی و تحولات اقتصادی
- دولت‌ها و کابینه‌ها پس از جنگ تحمیلی
- مجلس‌های قانونگذاری پس از جنگ تحمیلی
- قوه قضائیه، ساختار و تحولات آن در نظام جمهوری اسلامی از آغاز تا سال ۸۴
- احزاب و سازمان‌های سیاسی، بررسی تحلیلی جایگاه، نقش و مواضع آنها از پایان جنگ تا سال ۸۴
- مطبوعات در جمهوری اسلامی بویژه پس از جنگ
- نهادها و تحولات اجتماعی و فرهنگی در ایران پیش و پس از جنگ
- سیاست و روابط خارجی ایران از سال ۷۶ تاکنون
- بررسی تحلیلی و انتقادی از فرآیند دگرگونی‌های گفتمانی، ساختاری و نهادی و سیر تحولات فکری، سیاسی، اجتماعی و اقتصادی ایران و جمهوری اسلامی از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون

منابع درس:

منابع اصلی و دست اول شامل اسناد آرشیوی و بایگانی‌های منتشر نشده و اسناد منتشر شده، مجموعه‌های آماری مراکز مختلف، روزنامه‌ها و مطبوعات، سالنامه‌ها، منابع مادی، صوتی، تصویری و ... و منابع فرعی و دست دوم، مطالعات و تحقیقات، ذیلاً به عنوان نمونه به برخی از آنها اشاره می‌شود:

هاشمی رفسنجانی، کارنامه و خاطرات هاشمی رفسنجانی چندجلد شده

عبدالعلی بازرگان (گردآورنده)، مسائل و مشکلات نخستین سال انقلاب

سازمان مجاهدین انقلاب اسلامی، نهادها و ارگان‌های انقلابی

مهدی بازرگان، انقلاب ایران در دو حرکت

مجموعه اسناد لانه جاسوسی

کارنامه دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۳، دبیرخانه شورای هماهنگی تبلیغات دولت

کارنامه هزار روزه دولت خدمتگزار، دبیرخانه شورای هماهنگی تبلیغات دولت، ۱۳۶۴

کارنامه دولت جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۶۵، دبیرخانه شورای هماهنگی تبلیغات دولت

منوچهر پارسا دوست، زمینه‌های تاریخی اختلافات ایران و عراق

دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، گذاری بر دو سال جنگ

خاطرات حجة الاسلام ری شهری

خاطرات آیت الله منتظری

وارن کریستوفر و دیگران، تجربه یک بحران (ریشه‌های سیاسی، حقوقی و مالی بیانیه‌های الجزایر)،

ترجمه نصرت اله کریمی

صورت مشروح مذاکرات مجلس بررسی نهائی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (۴ جلد)

روابط عمومی نخست وزیری، چگونگی انتخاب اولین نخست وزیر جمهوری اسلامی ایران و

مکاتبات رجائی با بنی صدر

دفتر تحقیقات اجتماعی وزارت ارشاد اسلامی، بررسی مستندی از مواضع گروهها در قبال انقلاب

اسلامی

- عبدالمجید تراب زمزمی، جنگ ایران و عراق، ترجمه مژگان نژند

- انوشیروان احتشامی و دیگران، سیاست خارجی ایران در دوران سازندگی

- سید جلال الدین مدنی، حقوق اساسی و نهادهای سیاسی در جمهوری اسلامی ایران

- Mohammad Amjad, IRAN: from Royal Dictatorship to theocracy:

(Greenwood Press, 1989).

Thierry coville (ed), The Ecanomy of Islamic Iran: Between state and Market (Tehran: Institut francais de Rechere en Iran, 1994).

- Smith Farson and Mehrdad Mashayekhi, Iran: political Culture in the Islamic Republic. (London: Routledge, 1992).
- F. Halliday. After the shah, (washington, D.C: Insltitute for policy studies 1981).
- Dilip Hiro, Iran under The Ayatollas, (London Routledge and K. paul, 1985).
- Mihseen Kadhim, The Political Economy of Revolutionary Iran, (cairo: American univ, 1983).
- Shireen Hunter, Iran After Khomeini. (Greenwood Press, 1992).
- David Manashri, Education and the Making of Modern Iran, (Ithaca, New york: cornell univ, Press, 1992).
- Afsaneh Najmabadi, Land Refom and social change in Iran, (univ of utah press, 1987).
- Homa omid, Islamic and the post – Revolutionary state in Iran (London: st. Martion’s press, 1994).
- Asghar schirazi, Islamic Development policy: The Agrarian Question in Iran. (Trans., P.J.Ziess – Lawrence, Boulder: Lynne Rienner publishers, 1993).
- Ahmad Sharbatoghlie, urbanization and Regional Disparites in Post Revolutionary Iran, (Westview Press, 1991).
- D.Wilber, Iran, Past and present: From Monarchy to Islamic Republic, (Princeton univ, press, 1982).
- Sepehr Zabih, The Iranian militay in war and Revolution (Routledge press, 1988).
- William Hickman, Ravaged and Reborn: The Iranian Armay, (The Brookings Institutinns, 1982).

- Majid Khadduri, The Gulf war: The origins and Implications of The Iran – Iraq conflict, (oup, 1988).
- Jasim Abdulghani. Iraq and Iran: The years of crisis, (Johns Hopkins press, 1984).
- James Bill, the Eagle and the Lion: The Tragedy of American – Iranian Relations, (Yale univ, press, 1989).
- Ige F.Dekker, The Gulf war of 1980 – 1988: The Iran – Iraq war in Internation legal perspective, (Kluwer Academy, 1992).
- Jackle Mann and sommie Mann. Yours Till the End: Two survivors of the Hostage crisis. Their Amazing story, (Tratalger, 1993).
- Homan sadri. Revolutionary states, Leaders and foreign Relations: A comparative stady of china, cuba and Iran, (Westport, conn. Praeger publishers, 1997).
- Gary sick, october surprise. America’s Hostages in Iran and the Election of Ronald Reagan, (Random, 1992).
- Sohrab sobhani, The pragmatic Entente: Israeli Iranian Relations, 1948 – 1988, (Praeger pubs, Greenwood, 1989).
- M.M. Salehi. Insurgency Through culture and Religin: The Islamic Revolution of Iran, (Greenwood press, 1988).
- Ali Rahnema and Farhad Nomani, the secular Miracle: Religion, Politics and Economic policy in Iran, (Humanities press, 1990).
- Nikki Keddie and Mark J.Gasiorowski (eds), Neither East nor west: Iran, The soviet union and the US (New Haven: yale, 1990).
- Saeed Rahnema and sohrab Behdad (eds), Iran After the Revolution: Crisis of an Islamic state, (London: I.B. Tauris, 1995).

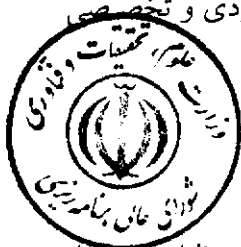
مسأله شناسی انقلاب و جمهوری اسلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری/عملی

پیش نیاز: درس های پایه و درسهای کد ۶۵

هدف: شناخت مسائل انقلاب و جمهوری اسلامی و بررسی تحلیلی - موردی موضوعات سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، فکری و فرهنگی با روش در زمانی (دیاکرونیک) و همزمانی (سینکرونیک) و کسب مهارت های نظری/عملی لازم برای تحقیق و پژوهش موردی و تخصصی در زمینه مهم ترین مسائل و موضوعات مربوط به انقلاب و جمهوری اسلامی

سرفصل های درس:

- ۱- حوزه سیاسی، حقوقی و نظامی: ساختار، قوا و نهادهای سیاسی و قضائی و نظامی، شامل نهاد رهبری، قوای سه گانه، مجمع تشخیص مصلحت نظام، شواری نگهبان، نهادهای نظامی، انتظامی و امنیتی، ساختار و نظام حزبی، انتخابات، ژئوپولیتیک و روابط بین الملل و...، بوروکراسی و نظام اداری، امنیت ملی
- ۲- حوزه فرهنگی، دینی و ایدئولوژیک: دین و مدرنیته، ناسیونالیسم، ملیت، قومیت، سیاست و دولت، سکولاریسم و سکولاریزاسیون، آزادی و دموکراسی در انقلاب و جمهوری اسلامی، گفتمان های دینی و غیر دینی در انقلاب و جمهوری اسلامی، نهادهای فرهنگی، آموزشی و علمی، حوزه و دانشگاه، فرهنگ اسلامی، ایرانی و غربی، شکاف نسلی، ارزش ها و هنجارها...
- ۳- حوزه اجتماعی: طبقات، قشرها و گروه های اجتماعی مانند تجار و پیشه وران، طبقه متوسط سنتی و جدید، کارگران، کشاورزان، روحانیون و روشنفکران، زنان، جوانان و...، جامعه پذیری، رسانه های گروهی و مطبوعات، خانواده، عرصه عمومی و نهادهای مدنی، تحرک اجتماعی، قشر بندی اجتماعی، مهاجرت، آسیب های اجتماعی و...
- ۴- حوزه اقتصادی: ساختار و نهادهای اقتصادی، نفت، صنعت، کشاورزی، توزیع ثروت، عدالت اقتصادی، رشد و توسعه اقتصادی، روابط اقتصادی خارجی، کار و سرمایه، برنامه های پنج ساله اقتصادی - اجتماعی،...

منابع درس:

منابع اصلی / دست اول و منابع فرعی / دست دوم، مطالعات و تحقیقات فراوان و گسترده برای این درس قابل استفاده است که به تناسب مسأله و موضوع آموزشی - پژوهشی باید شناسایی و مطالعه گردد. ذیلاً نمونه‌وار به برخی از آنها اشاره می‌شود:

مرکز امور مشارکت ریاست جمهوری، قوانین و مقررات ویژه زنان در جمهوری اسلامی ایران

نرگس نیکخواه، تحول نگرش به زنان و تأثیر آن در انقلاب اسلامی، پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی

پژوهشکده علوم انسانی و اجتماعی جهاد دانشگاهی، نگاهی به پدیده گسست نسل‌ها

حسین عظیمی، مدارهای توسعه نیافتگی در اقتصاد ایران

احمد صافی، سازمان و قوانین آموزش و پرورش ایران

مجید فرح‌پور، موانع توسعه در ایران

منوچهر محسنی، بررسی آگاهی‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای اجتماعی و فرهنگی در ایران

محمد ضیمران، سنت و تجدد در حقوق ایران

سید حسن امین، تاریخ حقوق ایران

گروه تحقیق جهاد دانشگاهی، جریان شناسی فرهنگی بعد از انقلاب اسلامی ایران

فرامرز رفیع‌پور، تضاد و توسعه در ایران

- Haleh Esfandiari, *Reconstructed Lives: Woman and Iran's Islamic Revolution*, (Baltimore and London: Johns Hopkins univ. press, 1997).
- Mansoor Moaddel, *class, politics and Ideology in the Iranian Revolution*, (New york: Columbia university. press, 1993).
- Guity Nashat (ed), *women and Revolution in Iran*, (westview press, 1983).
- Parvin paidar, *woman and the political process in Iran*, (cambridge univ. press, 1995).
- Sussan siavoshi, *Liberal Nationalism in Iran: The Failure of a movement*, (Westview press, 1990).

- Assef Bayat, Workers and Revolution in Iran: A Third world Experience of workers' control, (Humanities press, 1987).

- Afsaneh Najmabadi, Land Reform and social change in Iran, (univ of utah press, 1987).

